

İngiloylar haqqında əfsanə

Dasusino anbovebi

Allah Adami yaratdı və melekərlə buyurdu:

-Adami yərə endirəcəksiniz! O yərə ki, siz gedirsiniz.

Meləklər dedilər: Əgər Adami yərə endirsən o tək nə edəcək?

Allah dedi: Yərə endirib, onu qoruyacaqsınız.

Göydən enən melekələr Adami iki dəniz arasına qoydular.

Bəzi xalqlar onu Meləklər, bəziləri Hera, bəziləri Gilan, bəziləri isə Mosul adlandırdılar.

1787-1877-ci illərdə Gian sözüne ruslar “İno” sözünü artırdılar və “inogilan” sözü “ingilo” oldu. Bu söz başqa planetdən gələnələr mənasını verir. Bu gün-o gün biza ingiloylar gəlməyə başladılar. Bu gün dünyanın 32 ölkəsində ingiloylar yaşayırlar. Təxminən 123 ml. bizim tariximizdir. 8101.
- Her il avqustun 13-16-sı bizim bayramımızdır.

Er biçis ber deda uonda. Ertxel sülman utxra tavi dedas:

-Minda rusetçi savda. Magebla.

Dedas ijaza gamarto savda. Qayvara sami otx selman biçi çin ağaz dabrunda. Dedas guli şeməqara. Ertxel dedam dovxaxa tavi biçişləbi. Uxrage:

-Me davberdi minda rom tken saxidot rusetşi, çəm şübü mayqonot, ol(d)avakorsilot.Bizi şulebia darazivdnen.

Adqnen savdnen rusetşi gayvara er dge naunar bişman xoqey sdaniyonza saygonage, xoqeybey saxebneba.

Qayvara or dge, birişulevs şahpirda sopenşi masulivar, esenis olabrundnen sopenşi. Bez dedagasman qonağluği çovtarage. Dadrovndnen mozeblebi da, tavi axle qolmebi. Eqitxebodnen rusetşi ra daynaxet vo. İsenis nöbodnen.

Maqaxtan ertman utxra müveus, Qurban rabdavnaxe isiya?

-Did stadionı iqo, ra iqo arvisi zed gezoye sam satı iqo gomohqiolebul iqnen joxebit, vers içerdnen, vers qlavdnen.

Qülməli hadisə

Bir oğlanın qoca anası var idi. Bir dəfə oğlan anasına deyir:

-Mən Rusiyaya, qazanc dalınca getmək istəyirəm.

Anasından icazə alıb getdi. Üstündən üç-dörd il keçdi.

Oğlan evə qayıtmadı. Ananın ürəyi darıxırdı.

Bir gün ana öz əmi oğlanlarını çağıraraq dedi:

-Mən artıq qocalmışam. İstəyirəm ki, Rusiyaya gedib, oğlumu gətirəsiniz. Onu evləndirək. Əmi oğlanları razılaşdı. Durub getdilər Rusiyaya. Günlərin bir günündə Rusiyada olan oğlan onları xokkey yarışmasına

baxmaq üçün meydanaçaya apardı. Bir iki gündən sonra oğlan əmi oğlanlarına söz verdi ki, kəndə qayıdacaq.

Onlar kəndə qayıtdılar. Yaşlı qadın oğlunun qayıtmağınə görə qonaqlıq verdi. Qohumlar, qonşular yığışdılar.

Onlardan soruşdular ki, Rusiyada nə gördünüz? Onlar da gördüklərindən danışdılar. Birdən birisi o birinə dedi:

Qurban, nə gördüm bilirsən? Böyük bir meydanaçaya var idi. Nə idi bilmirəm ora buraxmışdılar. Düz üç saat onun dalınca qaçırdılar, çubuxnan qovalayırdılar. Onu nə tuta bilirdilər, nə də ki, öldürə bilirdilər.

İngilozə legenda

Çimertman daarsa Adami da malaynevs utxra: Adami unda çayqonot misaze.

Ugey misaze sadvıs tken mihdixart, maleykeuman utxres.: Tu adamı çayqonot misaze martı ra unda knos. Çimertman utxra unda çayqonot. Unda daystot.

Ugeznay çonasul malaynebi or denizi arası dahçnen zogier xalgəman dovrauavs Mallikebi, zogerman douraxes "Herəbi ", zogman " Gilani"tko, stikva "İno" ras ikna inogilani. Ras nısnavs sxo planetayti monaşulebi. Dğis u angel dğes çom goraxıyan İngilo. Dğes dünyaysi 32 dövlətşi ariyan. Taxminan 123 ml çon tarixi aris 8101 has avqustis 13-16 si çon bayramıya.

Dil

Bir şah var idi. Onun çoxlu vəzirləri var idi. Onlardan biri Allahverdi idi. Şah onu çox istəyirdi. Bir dəfə vəzirlər Allahverдини şahın yanından götürmək fikrinə düşdülər. Fikirləşirlər ki, Şaha nə desinlər, nə etsinlər ki, şah Allahverдини işdən çıxartsın. Onlar Allahverdi haqqında nə deyiblərsə, bir gün şah Allahverдини yanına çağırıb, dedi: Sabah ələ yemək bişir ki, ondan şirin yemək olmasın. Allahverdi gedib bazardan dil aldı. Və onu necə lazım-dursa ələce bişirdi. Şah bu yeməyi çox bayandı və dedi: Belə yemək bişirməyi ki, bilirdin, bəs niyə bişirmirdin? İkinci gün şah yənə dedi: İndi isə ələ yemək bişir ki, o yeməkdən acı yemək olmasın. Allahverdi yənə də dil alıb həmin cürə bişirdi. Şah dedi :
-Allahverdi, mən acı dedim, sən yənə şirin bişirdin!
Allahverdi dedi: Şah sağ olsun, bu dildir! Bəzən çirrin, bəzən də acı olur. Kim necə yararlansa...

Əmərthəy xosna

Er sopoləsi axal qazda qası ssovrovda vers xalxtan lapariqo şərlə, vers qarqa muşuyoba. Tu minamestan elqrarıqna laparıqs ar isixarvozirit miyadnevden. Uknara iqo.
Erdğə imamman xalğs utxra moy davaqasilot, madli mavqot. Es biçi dovraxes dakorsiles. Qayvara sota drom. Ertxel qajavres, movda şin dadga muxlevze Əmert şexesa. Sxra şülü memeze, ta dangrivon, minomeysin ar mayqunton, çenabura ar iknon. Əmertman dovsmina amin kna. Sxra şülü martla mihsa düdriyanebi, tutangi dğela—ğam muşuyovda magatbey makonda seçmels.
Ertxel şin tavi müyore şülman marnas utxra:
-Qay seçmelabi mayğo.
Maman utxra:
-Hamışa me muvakon, axla tken qasılxart, tken mayqit me gcamo.
Şülü gajavda adga marnas dahqra. Müyeren utxra rebe urav:
-Qay seçmeli moqtkove mixra şen mayği maçume.
-İsertmans movda dahqra. Tuma ikneba hardğə jjeqeboda. Erbez dedaqasman qass utxra, ovna er ziyarati aris sag. Söxese sota çkoze movdnen. Qasman dovjera savdnen ziyaratzə. Duway knas megidnen.
Nagaxdan sxo ertman megita qüzüls rom, ay Əmertol Ay Əmertol!
Sxos öksü, Sxra sülis arlevxar me edts ver mızleva.
Amas dahmısxdav tavi dua gınerıs utxra: Əmertə , eymas mohkitxe naxo ras utxovs?

Əllaha yalvarmaq

Bir kənddə cavan bir oğlan yaşayırdı. Nə camaat arasında ünsiyyət eliyə bilirdi, nə də ki, bir işin qulpundan tuta bilirdi. Kimiləse danışmaq istəsəydi, onu hətərən-pəterən danışırın deyib, yanından qovurdular. Çünki, işə yaramaz idi. Bir dəfə kəndin imamı camaata deyir:

Gəlin bunu evləndirək savab qazanaq. Balke, ağı başına gəlib, bir işə yaradı.

Oğlanı çağırıb evləndirdilər. Üstündən bir az vaxt keçdi. Bir dəfə hirsələnib, evə gəlir. Diz üstə çökküb, Əllaha yalvarmağa başlayır:

-Ay Allah, nolar mənə 9 oğul ver. Elə oğullar ki, dağı dağıtsınlar, heç kəsini qabağında boyununu bükməsinlər, mənim kimi olmasınlar. Allah onun duasını qəbul etdi və ona 9 oğul verdi. Özü isə gecə-gündüz işləyib, onlar üçün evə çörək gətirirdi.

Bir dəfə oğullarından birisi atasına dedi:

-Bu nədir. Bize daha yaxşı yemək gətir.

Atası ona dedi:

-İndiyə qədar mən gətirmişəm. Artıq siz böyümüsünüz. İndi siz gətirin, mən yeyim.

Oğlu hirsələnədi və durub atasını vürdü. İkinci oğlu dedi:

-Atanı niyə vurusan?

-Mən ondan daha yaxşı yemək istədim, o isə deyir ki, indiyə kimi mən gətirmişəm, indi sən gətir, mən yeyim.

Bu da gəlib, atasını vürdü. Demək olar ki, ata hər gün döyülürdü.

Yaşlı bir qadın bu kişiye dedi:

-Yaxında bir ziyarətəgah var. Get orda yalvar ki, oğulların bir az ağıllansın. Kişi durub ziyarətə getdi və dua eləməyə başladı. Birdən, birisi başladı bağıra-bağıra dua etməyə:-Ay Allah, ay Allah, başqalarına 6, 9 oğul verirsen, mənə birce oğul da olsa vermirsən.

Bu öz duasını unudub Əllaha dedi:

-Ay Allah, bundan soruş gör nə deyir, nə istəyir?

Əna

İqo er şahı. Qavda bov vezirabi maqtşi en qay veziri. İqo Allahverdi, remensas şahı magra endeboda. Ertxel vezirəvs mondaqə Allahverdiysi şahı gördüt mozareba. Raundes, ra ar qnes ra utxres şahs Allahverdi saumint qayqonos. Ertxel şahman Allahverdis utxra xual ezəge tuibil seçməli gaminzadə rom magizgizran tuibil rayme ar icnos Allahverdin bəzrit ena iqida, rogors saçiro iqo higegeze manzadə. Şahs magra mesona ola vezirs utxra:

“Eygrə seçməls rom isödi raybey ar vınzadəvdi. Müyərədgəs Şahman qidem utxra ezəge sıçməli mamınzadərom sare iknos. Allahverdi verizman ena iqida higegezeyav gauta. Şahman utxra: Allahverdi! Me sar(z)?e gitxara şen tqbili gautite qidem.

Allahverdim utxra şahı:

-Eysi enaris zaqibey tqbili, zogibey sare.

Min sad rogo gamaygenevs.

urblebit batabi prinan ar bati görsx.

Dadabla çomodis mela bat xedavsepärebä.

Bati görsx devs sxaldävla midis mela görsx-
av cams bati madis naxo görsxabi aralis unda
rom eräga buda aknos görsxabi miman ar ca-
mos. Higiymaras Ali uстанan miwa nigiygra
sax aqravavs. Mela xedavs ştardebä unda ram
batida görsxabi camas hiqiymares matqüyeba
unda batisi. Əbnäba rom xual bazariya qay la-
gnebi ari moy savdat arta viqidat.

Şah laqqañşi görsxəb çaqqri. Bati əbnəba rom
saati ruvaşi savdat. Amma bati saati şüdsü
miwa laqan qidlavs modis. Mela bat verxedavs
narvulavs. Axal pikir povnovs. Milan dadosti-
yeba unda baltan bati kdəba kigeymares melas
əbnəba rom çonsa daçi ergan visxovrat. Mela
tavi mabel makons modis bati əbnəba qari
zaytiris qanaju maği zayti şonqiqano. Melas
qanapit zayzavş qisrit ammbavs Axçovs. Mela
qdəba bati görsxəv rahata davs cucnlav go-
moxons.

tacrübe kitabı

• • •

• •

Zaqatala rayonunun Mosul kəndindən toplanmış
hekayələr.

redaktor: Abdullayeva İrada

İNGİLƏYELƏR

